ՄԵՂՈՒ

ԳԻՆ 50 ՓՐՅ

ՄԵՂՈՒ կը հրատարակվի Չորեքշաբթի եւ Շաբաթ օրերը :
Բաժանորդագրութեան տեղն է Կ. Պոլիս Ալաճա—Համամ Խանը խալիլ վերնայարկ թիւ 31 :

Գին տարեկան 100 բեր կանխիկ 100 դրչ. գաւառաց հատմար մէկ Օսմ. ոսկի :
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակներն ու յօդուածներն պէտք է ուղղել առ Յակոբ Ց. Պարոնեան :

ԵՐԿՐՈՐԴ ՇՐՋԱՆ — 1873 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 29 ՇԱԲԱԹ — ԹԻՒ 175

Ա.ՋԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Պատիրէթի երէկուան թերթին՝ լինչպէս նաև մէկ քանի լրագրաց մէջ Տպագրական տեսչութեան կողմանէ խրկված հետեւեալ ազդարարութիւնը կը կարդանք՝ որուն մէկ օրինակն ալ մեր ձեռքը հասաւ երէկ ուշ ատեն՝

«Մեղու նամ էրմէնիճէ կազէթատէ բուէսոսայի բուհանիչէաէն պաղըլէրի ալէյհինտէ գասըհ վէ մէկէմմէթի հավի պէնալէր կէօրիւլմիւշ օլտուղունտան՝ պուհտան պէօյլէ օ եօլ տա ըթլաքը լիսան իսէճէք օլուր իսէ հադիզնտա նըզամէն թէրէթթիւպ իսէճէք մուամէլէյի ճէղայիչէնին իճրա գէյլընտաճաղը զաղէթայը մէգդիւրտէն սահիպի խմթիազընտա եվթար օլունուր :»

Սոյն ազդարարութենէն կը հասկցվի որ իբր թէ՝ Մեղու կրօնականներէն ոմանք բամբասեր է, և թէ՝ եթէ ուրիշ անգամ ալ այսպիսի լեզու մը դործածելու ըլլայ՝ ըստ օրինաց պիտի տուժէ եղեր :

Իրաւ է որ Մեղու կրօնաւորաց ոմանց ընդդէմ խղճի, ընդդէմ կրօնի և ի շնաս ազգութեան բռնած ընթացքնին խստիւ հարուածեր է, բայց այս մասին բոլոր դրածները անուրանալի ճշմարտութիւններ են: Եթէ այս ճշմարտութիւնները բամբասանք կը համարվին, ըսել է որ Մեղու դվխէն մինչև ոտքը բամբասանքով լի է, ուրովհետև ճշմարտութեամբ լի է: Եթէ այս ճշմարտութիւնները գրելնուս համար տուժել հարկ ըլլայ՝ ուր կերթայ Մեղուի վիճակը, ուր կերթայ այդ կրօնաւորաց վիճակը: Այդ կրօնաւորները գիտնալով որ Մեղուն չը կրնար տուգանաց դիմանալ իրենց դէշ ընթացքնուն մէջ կը քաջալերվին և խնդալով իրարու կըսեն.

— Հիմայ ճամբան դուանք, մենք զուարճանանք թո՛ղ Մեղուն տուժէ :

Ալէկ, անոնք զբօսնուն ատակը մենք սանք . . . :

Կերեւի թէ՝ Մեղուի վերջին թիւերուն մէջ «Ոգի Հայոց» սաստիկ կերպով հրատարակված յօդուածը առիթ տուած ըլլայ սոյն ազդարարութեան խրկըվելուն, բայց յիշեալ յօդուածը կրօնաւորաց ոմանց թաքուն նպատակները յերեան կը հանէր առանց զանոնք բամբասելու :

Այդ յիսունը մէկերու մէջ դանըվող կրօնաւորներէն մին Ամբրոսիոս վարդապետ՝ որն որ Թադէոս և Նիկողայոս սրբազաններէ պաշտպանութիւն դտած ըլլալուն համար միայն ստորագրութիւն դրած էր, և դեռ առջի օրը Մամուլ անանմթաբար կը պաշտպանէը յիշեալ կրօնաւորը, Ամբրոսիոս վարդապետ կըսենք, այսօր իր դատապարտութեամբը կարդարացընէ զՄեղուն և կը խոյտառակէ Մամուլը աշխարհի առջեւ:

Հինդշաբթի աւուր Մասիսի մէջ հետեւեալը կը կարդանք.

« Լէվանթ-Թայմզի երեկուան թուոյն մէջ կը կարդանք թէ Բերայի Ամբրոսիոս վարդապետը անբարոյականութեան ամբաստանութեամբ եղբօրը կողմէն ոստիկանութեան առեւնին առնելու ի դատ քաշուելով, դատապարտութեան վճիռ ստացեր է: »

Զենք ուզեր հոս պատմել թէ կրօնական ժողովը ինչպէս չարչարեց Ամբրոսիոս վարդապետին եղբայրը, և թէ ինչպէս անդթաբար վարվեցաւ հետը այսչափ ատենէ ի վեր. չենք ուզեր պատմել որովհետեւ այս տեսակ դէպքերը «Գաղանիք Հաւատոցքնութեան» անուն դրքին մէջ պատմըված են :

Չը կարծըվի թէ՝ այս տողերը՝ որք ղմեղ կարդարացնեն, ուրախութեամբ կը դրենք. ընդ հակառակն մեծ ցաւ կղդանք երբ այս և ասոր նման դատակղեցուցիչ դէպքեր դրելու կը պարտաւորվինք:

Այդ կրօնականները փոխանակ Մեղուն բանադրել աշխատելու՝ իրենց ընթացքն ուղղելու աշխատելու են, որովհետև Մեղուն բանադրելով իրենք արդարացած չեն ըլլար : Այդ կրօնականները եղուկիներու խօսքերուն չվաթվելով՝ եթէ իրենց խղճին համաձայն գործելին ոչ ատորադրութիւն կուտային և ոչ ալ երեսփոխանութիւնը պատակտելու պատճառ կըլլային :

Արդ, կրօնականք, եթէ կուզէք Մեղուին ձեռքէն ազատիլ և Մեղուն տուգանքէն ազատել, ընթացքնիդ փոխեցէք. ապա թէ ոչ, Մեղուն այս օրուընէ կսկսի տուգանք վճարելու համար ստակ հաւաքել. և դեռ յօդուածը չգրած՝ կերթայ Տպագրական Տեսչութեան տուգանք կուտայ ըսելով.

— Կանխիկ առէք տուգանքը, վաղուան թերթին մէջ կրօնականի մը դէմ յարձակում կայ:

Կուզէք որ ընեմ այս: Ոչ — Անանկ չ՝ նէ՝ ես ալ չեմ ըներ :

Զեզ տեսնեմ, աչխատեցէք նայիմ, սա խոստումն ինձի կատարել չտալու...:

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ԸՆԴԷ. ԺՈՂՈՎԸ

Հասկցաը ընթերցող, խնդրոյն բնութիւնը: Եթէ չը հասկցար, կեցիր քեզի բացատրեմ:

Խնդրոյն բնութիւնը դռնփակ նիստ կը պահանջէ կըսեն. Խնդիրը՝ Մալթըզցի ըլալով Դալաթիացին չը կրնար բաժնըվիլ, հետեւապէս խընդրոյն բնութիւնը թէ դռնփակ և թէ Դալաթիա կը պահանջէ կըսեն. ատոնց ամենն ալ սուտ է: Խնդրոյն բնութիւնը ընթերցող, Զոյիլհանց բնութիւնն է: Խնդրոյն բնութեան վրայ որոշ գաղափար առնել կուզես նէ՝ Զոյիլհանց բնութիւնը աչքիդ առջեւ դնելու ես:

Խնդրոյն բնութիւնը ոչ աս է ոչ ալ ան, խնդրոյն բնութիւնը կաշառակեր է, խնդրոյն բնութիւնը վատ է, խընդրոյն բնութիւնը անամթ է: Ատոնց համոզվելու համար աչքիդ առջեւը բեր Օրադրոյ բնութիւնը, Այվատհանի բնութիւնը, Պէկհանի բնութիւնը:

Ատոնցմէ առաջինը դեռ ամիս մը առաջ Գաղ. ժողովը մահուան դատապարտեց և այսօր ղայն կը պաշտպանէ: Երկրորդը միշտ գաղանի սատ-

բադրութեամբ ան ու աս թէչնամա-
նող նամակները կը հրատարակէ, գաղտ-
նի առորագրութեամբ իւր բարերարն
իսկ կանուանարկէ : Երրորդը անա-
ուոնք՝ մարդ է ըսաւ հրապարակի վրայ
և չը կարմրեցաւ : Ասոնք Սահմանա-
դրութեան խնկարկու ձեւանալով
եռապետութիւն կուզեն հաստատել
ազգին մէջ :

Ա.յս տեսակ մարդիկ ամեն բան
կրնան ընել, որովհետեւ հրապարակի
վրայ իրենցմէ բան մը կորսնցնելու
երկիւղ չունին : Ա.յս տեսակ մարդոց
միապետութիւնը աղնուականաց միա-
պետութենէն աւելի վտանգաւոր է .
(Ա.զնուական ըսելով հրապարակի վր-
րայ իւր պատիւը պաշտպանող և խը-
նայող կը հասկնամ) որովհետեւ աղ-
նուականաց մէջ շատ անգամ փառք
ու պատիւ կորսնցնելու երկիւղը կրից
կը յաղթէ. իսկ այս տեսակ մարդիկ
ինչ կորսնցնելու երկիւղ ունին հրա-
պարակի վրայ. փառք, պատիւ : Ունին
որ կորսնցնեն : Ուստի ասոնք կրնեն
ինչ որ կիրքը կը հրամայէ իրենց :

Վայ ան ազգին որ միմիայն կրից
ծառայող մարդոց առաջնորդութեամբ
բը պիտի քալէ :

Զախակողմեան անուանեալ երես-
փոխանք պիտի ղղջան, պիտի լան, մա-
ղերնին պիտի փետտեն օր մը՝ ասանկ
մարդոց թելադրութեամբը խեղճ ազ-
գը տակն ու վրայ ընելնուն համար :

Զախակողմեան անուանեալ երես-
փոխանք պատճառ եղան ազգին այս
տագնապալից վիճակին, ինչպես նաև
անոնք պատճառ եղան երկկուան
Ընդհ. ժողովոյ նստին չը գումարվելուն :

Երկկ ատեանը չբացված պէկեան
էֆէնտի խորհրդարանի մէջ նստած օ-
րինաւոր և հանդարտ ժողովուրդը
յուզելու ամէն ճիգ թափեց : Նախորդ
նստին մէջ ճնշում կար կ'ըսէր, եթէ
այս անգամ բայ ըլլար ես չպիտի գա-
յի, սմբօբաններու տակ չեմ կրնար
խօսիլ, ինծի մը չահախնդիր անձինք
բերված էին ևն. ևն. խօսքերով ժողո-
վուրդը դրգռել կ'ուզէր. բայց ժողո-
վուրդը ամենայն օրինաւորութեամբ
և հանդարտութեամբ իր կողմէ պատ-
գամաւոր մը խրկեց դիւանին ըսելու
թէ՝

Ա. եթէ ճնշում չեղաւ և խնդրոյն
բնութիւնը դռնփակ կուզէ ՅԱ երն ի-
րենց ստորագրութիւնը յետս կոչեն և
յայտարարեն թէ՝ իրենք ազգին պատ-
ուոյն դէմ մեղանչած են :

Բ. եթէ խնդրոյն բնութիւնը դռնփ-
փակ կ'ուզէ, դիւանը պարտաւոր է
ժողովուրդը ժողովին վրայ ճնշում չբանեցնել
ըսելուն իրականապէս ապահովութիւն
մը տայ :

Գ. Քանի որ խնդրոյն ամենամեծ
մասը լուծվելէն յետոյ այսօր կ'ըսվի
թէ՝ խնդրոյն բնութիւնը դռնփակ
նիստ կուզէ, Դիւանը պէտք է խոս-
տովանիլ որ ինք իր պաշտօնին մէջ
պակասութիւն մը գործած է :

Դ. Եթէ իրօք ճնշում եղած էր
պէտք է այդ ճնշման հեղինակնե-
րը պատժել (Շիտակը այս մասին չենք
կրնար մեր չնորհակալութիւնները չը
յայտնել ժողովրդեան՝ որ ինք ալ յա-
պահովութիւն իր ընտրած երեսփոխա-
նութեան կը փափաքի որ պատժըվին
յանցաւորք, եթէ կան) :

Դիւանի անդամներէն մին չ'կրնա-
լով գոհացուցիչ պատասխան մը տալ,
դիւանը ստիպվեցաւ ամբողջապէս վե-
րի խորհրդարանը եղնելու և այս մա-
սին խորհրդակցելու :

Ա.յս խորհրդակցութեան միջոցին
ժողովին դռները բայ ըլլալուն՝ ժո-
ղովրդեան մէկ մասը ներս մտած էր :

Դիւանը խորհրդակցելէն առքը, ա-
ռանց գոհացուցիչ պատասխան մը
տալու վար իջաւ և ժողովը դադմար-
վիլ սկսաւ :

Ա.յս միջոցին, ինչպէս ըսինք, ժո-
ղովուրդն ալ ներս կ'գանըվէր : Սրբա-
զան Պատրիարքը հրամայեց որ ժողո-
վուրդը դուրս ելնէ : Ժողովուրդը ոչ-
խարի պէս առանց բան մը արտասա-
նելու հնազանդեցաւ իւր Պատրիարքին
և դուրս ելաւ :

Սահման բաշան որ միշտ կիրքով
կը խօսէր, այո՛, այո՛, ամենքը դուրս
ելնելու են պօռաց, խորանին ետևն
ալ մարդ կայ, անոնք ալ դուրս հա-
նեցէք որոտաց այլ յայլմէ եղած :

Ա.յո՛, այո՛, կըսեմ ես ալ Հայ բա-
շա, լաւ մը խուզարկել տուր խորանին
ետևը, հոն Աստուած մ'ալ կայ, հը-
րաման առէք որ ան ալ դուրս հա-
նեն :

Սահման Բաշային այս սպառնալի
հրամանին վրայ ժողովուրդը խորին
հառաչանք մը արձակեց իւր սրտէն,
խռովեցաւ :

Ժողովը դռնփակ գումարվեցաւ :

Քաղաքական ժողովին բերդապահ
Մշեցիները դրան առջև կայնած ժո-
ղովուրդը կը դրգռէին «արդիլեալ է
ներս մտնելը, այո՛, հոս պիտի կայ-
նիք ներս չպիտի մտնաք» ըսելով :

Ժողովուրդը մի միայն բացատրու-
թիւն կը խնդրեր ժողովէն. ժողովը
իր դռները կը դոցեր ժողովրդեան,
որով ստիպվեցաւ այս վերջինը տա-
ճարին դռները բացել : Նոյն պա-
հուն Ս. Պատրիարքը դրան առջև ե-
րեւցաւ և երբ յուզեալ ժողովուրդը
հանդարտեցնելու կ'աշխատեր ներ-
սէն Օգսէն էֆէնտի, ապահովութիւն
կուզենք, ապահովութիւն կը պօռար
և կապառնար դիւանին, պատասխա-
նատուութիւնը անոր վրայ ձգելով :

Ա.տենապետ էֆէնտին Օգսէն է-
ֆէնտիին այս յայտարարութեան վը-
րայ, առանց Ս. Պատրիարքին դար-
ձին սպասելու զանգակը հնչեցուց :

Ա.տեանը դոցվեցաւ :

Ձենք կրնար հոս չյիշել Սահման
փափաղեանի մէկ յուդայութիւնը, այն
է Զրաբաշխեան անուն մէկը ոսոխա-
նի մը բռնել տալը Քաղաղեան էֆէն-
տիի ձեռօք :

Եթէ դիտայինք որ Քաղաքեան է-
ֆէնտին Հայ Քայմագամը Հայոց ե-
կեղեցւոյն մէջ անոր ասոր մէկ ակ-
նարկովը ան ու աս ձերբակալելը կըն-
դունի, մենք ալ ակնարկ մը կընէինք
իրեն որ Քրիստոսատուր և Փափաղեան
էֆէնտիները ձերբակալէր և ասով
թերևս ազգն ազատէր իւր այս վի-
ճակէն :

ՔԱՂ. ԺՈՂՈՎՈՅ ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ
ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ ՀԱԿԱՍՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Քաղ. ժողովը՝ մանաւանդ անոր ա-
տենապետը Պ. Փափազեան Սահակը՝
որ վերջը Սահմանադրութեան առջև
ի ծունր իջած բուրվառ ի ձեռին կը
ներկայացնէ, և մի միայն անոր կէտ
առ կէտ գործադրութեանը համար
Սուրբն Սահակոսի պէս քարկոծ-
ված և նախավկայ կը դաւանի զինք՝
առանց երբէք յիշելու 1866 Մարտ
30ի վարչական պատահարին ջատա-
գովք կանդնիլը, Պ. Փափազեանը կը-
սենք, որքան իր ճգնաժամին մէջ
Սահմանադրութեան հովանւոյն տակ
փրկութիւն կը փնտռէ, նոյնքան
Սահմանադրութիւնը կռնակ կը դար-
ձունէ իրեն. և Քաղ. ժողովոյ ամեն
անօրէնութեանց և հաստատած օրի-
նաց մեջէն բարձրագոչ բողոք կը բառ-
նայ իրեն դէմ :

Ի հաստատութիւն մեր ըսածին այս
անգամ Քաղ. ժողովոյ ներքին կանո-
նագրին և դաւառական հրահանգին
մէկ քանի կետերը հոս դնելով կը
բաւականանանք :

Բայց ի հրաժարեալ անդամներէն
մնացելոց մեծագոյն մասովը օրինա-
ւոր ատեան կը կազմուի :

Ներքին կանոնագիր Քաղ. ժողովոյ
Յօդ. 15.

Երբ Քաղ. ժողովոյ հրաժարական
տուող կամ ուրիշ պատճառաւ պակ-
սող անդամոց թիւը երեքի հասնի,
անոնց տեղ ուրիշ անդամներ կընտ-
րուին ընդհ. ժողովով : Բայց մինչեւ
որ այս ընտրութիւնն ըլլայ, Քաղ. ժո-
ղովոյ մէջ բոլոր անդամոց մեծ մասը
կը փնտռուի :

Սահմանադրութիւն Յօդ. 40

—o—

Եթէ մեծագոյն մասը ներկայ չըլ-
լայ Ս. Պատրիարք և ներկայ ժողովա-
կանք պատասխանատուութիւնը ի-
րենց վրայ առնելով կը խորհրդակցին
խնդրոց կարգին մէջ դանըված խընդ-
րոց վրայ և որոշում կընեն, և արձա-
նագրել կուտան : Ա.յսպիսի պարագա-
յի մէջ ժողովականաց թիւը երեքէն
պակաս ըլլալու չէ :

Ներքին կանոնագ. Յօդ. 6

Առանց մեծագոյն մասի ներկայու-
թեան ատեան չը կրնար կազմուիլ :

Սահմանադրութիւն Յօդ. 86

—o—

Մ Ե Ղ Ո Ւ

Յանձնաժողովները (Բաղ. Ժողովէն կարգեալ) ըստ եղանակի յանձնարարութեան կը կատարեն իրենց պաշտօնը, կամ կը տեղեկագրեն առ Ժողովը, և կամ եթէ լիազօր իշխանութիւն առած են պարտ ու պաշտաճ տնօրէնութիւնը կընեն և գործադիր իշխանութիւնը ըստ այնմ կը գործադրէ։

Նեբէն Կանոնագ. Յօդ. 13

Խնդիր մը լաւ քննուելէն և անոր վրայ ներկայ ժողովականաց կարծիքը հաւկցուելէն վերջը քուէի կը դրուի և ձայնից առաւելութեամբ որոշում կը դրուի։

Սահմանադրութիւն Յօդ. 87

—o—

Խառն Ժողովոյ վերաբերեալ խընդիրներն իրեն կը վերապահուին. եւ Ս. Պատրիարք Հօր կամ Բաղ. Ժողովոյ դիւանին հաճութեամբը Խառն Ժողով կը հրաւիրուի։ Եթէ Խառն Ժողովոյ դիւանը պատշաճ դատի, խնդիր մը առանց Խառն Ժողով գումարելու կրնայ տնօրինուիլ կամ Կրօնական Ժողովին տնօրէնութիւնը Բաղ. Ժողովին և կամ Բաղ. Ժողովին տնօրէնութիւնը Կրօն. Ժողովին հաղորդուելով։

Նեբէ. Կանոնագ. Յօդ 24.

Խառն Ժողովոյ մէջ քննուած որ և է խնդրոյ որոշում արուելու համար, պէտք է որ երկու Ժողովները զատ քուէարկութիւն ընեն։ Եթէ երկուքին ալ մեծագոյն մասը մի և նոյն որոշումն ըրած ըլլայ խնդիրը լուծուած է։

Խառն Ժողովը օրինաւորապէս գումարուած համարուելու համար պէտք է որ Ժողովոյ երկուքին ալ մեծագոյն մասը ներկայ գտնուին։

Սահմանադրութիւն Յօդ. 88

—o—

Տեսուչ Խորհրդոյ, Հոգ աբարձութեանց և Մանաժողովոյ կամ Յանձնաժողովոյ վերաբերեալ խնդիրները դիւանապետը կամ օգնականը կը ղրկէ անոնց կամ Ս. Պատրիարքին և կամ իւր ստորագրութեամբը։

Նեբէ. Կանոնագ. Յօդ. 25

Բաղ. Ժողովը իրեն եկած գործերը սը խորհրդոյ վերաբերեալ ըլլան քննուելու համար այն խորհրդոյն կը յանձնէ. և մինչև որ անոր կարծիքը չառնու չկրնար գործադրութեան ձեռնարկել։

Սահմանադրութիւն Յօդ. 42

—o—

Իսկ այն խնդիրները որոնց վերաբերեալ Տնօրէնութիւնն արդէն որոշեալ է, կամ թէ սովորական և ծանօթ է, Ս. Պատրիարքը պաշտօնէից հետ խորհրդակցելով կը տնօրինէ։

Նեբէ. Կանոնագ. Յօդ. 26

Իսկ երբ սակաւղական գործ մը պատահի, որոյ գումարման համար կարելի չըլլայ մինչև Ժողովոյն գումարման օրն ապասել և կամ արտաքոյ կարգի Ժողով գումարել, Պատրիարքը կրնայ լիազօրին տնօրինել իւր վրայ առնելով պատասխանատուութիւնը։

Սահմանադրութիւն Յօդ. 8

—o—

Առաջնորդական վիճակին մէջ դրանուող այն ամեն աղգային որ կառավարութեան տուրք կը վճարեն և 25 տարին լրացուցած են, ընտրող ընտրելու իրաւունք ունին։

Գառաբեան հրահանգ Բաղ. Ժողովոյ Յօդ. 6

Մինչև որ աղգային տուրքը գաւառներուն մէջ օրինաւոր կերպիւ հաստատուի, Տէրութեան ոտքին, երբեմն և երբեմն ապրիճանի պուրտ պուռը անձինք միայն պիտի ընտրեն գաւառական Ընդհ. Ժողովոյ անդամները։

Սահմանադրութիւն Յօդ. 98

—o—

Կրօնական և Բաղ. Ժողովոյ պաշտօնը երկու տարի կը տեւէ և վերընտրելի չեն, բայց եթէ Կրօնական Ժողովոյ համար բաւական թուով եկեղեցական չգտնուի, նախորդ եկեղեցական հայրերը վերընտրելի կրնան ըլլալ։

Գառաբեան հրահանգ Յօդ. 14

Կրօնական Ժողովը երկու տարին անգամ մը Ապրիլի վերջը ամբողջ կը լուծուի և Մայիսի սկիզբը կը նորոգուի։ Այս Ժողովոյ անդամները անմիջապէս վերընտրելի չեն բայց երկու տարի հաքը կրնան նորէն ընտրուիլ։

Սահմանադրութիւն Յօդ. 26

Առ այժմ թողլով Բաղ. Ժողովոյ ուրիշ հակասահմանադրական օրէնքները կը հարցունենք թէ՝ ինչպէս կը յանդգնի Բաղ. Ժողովը հրապարակաւ ըսել թէ՝ յետերնես խոշերնաս վրայ գնելով կրնան ըսել որ Սահմանադրութիւնը կեր ու կեր գործադրեցներ։

Ամենայն ազատութեամբ և արդարութեամբ կրնամ ըսել թէ՝ այս $\frac{6}{14}$ Բաղ. Ժողովը կամ խիղճ չունի կամ խիպ . . . ։

ՎԱՐԴ ՄԻ

Հանգի՛ր, ծաղիկ, հանգիր սրտիս՝ի վերայ,
Ասա՛ ինծ, ո՛հ, զոր ինչ սէրն իմ քեզ ասաց.
Ընդ եղիւսեան բուրաստանըն սաթիոյ
Իցե՞ն ծաղկունք քեզ նըման, վարդ սիրազգեաց։

Ասա՛, եւ սէր աղմուկը սրտիս լռեացեն.
Ասա՛, ե՛աշխարհ համբուն կացցէ քեզ՝ի լուր.
Ցահեղամուխ սահանս, ալիս ամպածուէն՝
Դադարեսցին խոխոջք, մրմունջք ընդհանուր։

Տե՛ս, հոգի իմ կայ առկախեալ շուրջ զքեզ,
՝Ի լուր քոյին զեղամրմունջ, սիրարկու։
Ասա՛, զի՞նչ քեզ, զի՞նչ հծծեցին հեւ՝ի հեւ
Այն կարմրալար շրթունք, ծիածանք երկու։

Զի՞նչ, առ բնաւից անլուր գոլոյ, իմն հեփիւր՝
Զքեզ՝ի շրթունսըն հրպելով սիրավառ,
Ասէր ցքեզ. պատմէ՞ր միթէ ըզսէր իւր,
Կամ ըզշունչ իւր տայր ինծ բերել հողմավար։

Մերձ՝ի սիրտըն կայիր, իմ վա՛րդ, ինծ պատմեա՝
Չի բաբախէր երազ երազ եւ խըռով։
Երբէք երկեա՞ւ՝ի փշոցըդ քոց անխընայ,
Կ՚իմ առ ոչինչ զըրէր զնոսա իւր գոռով։

Ուսի՞ ծեռք իւր բաղեցին զքեզ. ՝ի պատէ՞զս,
Կամ՝ի յերկնից անկար մատանցն՝ի վերայ.
Ա՜հ, ես՝ի Թերթսըդ դիտեմ այնքան բարեզս
Զոր շունչ բնութեան ածէ սիրոյն հաւատչեայ։

Այլ դու, մի՛ զիս, երբէք, վարդ, մի՛ Թողուցուս.
Դու յայտնեցեալ միակ ընկեր իմ ես դո՛ւ.
Ըզքեւ սիրս իմ յեղյեղեսցէ ալէլուս,
Կիսոյն հոգւոյս նըւէր, ո՛վ վարդ սիրարկու։

Յ. ՍԵԹԵԱՆ

Զախակողմեան անուանեալ երեսփոխաններէն ոմանք երէկ Ընդհ. Ժողովէն ելած ատենին «բէք աղէկ եղաւ, մենք ալ ասանկ կուղէինք, ասոր ասանկ ըլլալիքն ալ դիտէինք ևն. ըսելէն եաքը, կը յաւելցնեն նաեւ թէ՝ դռնփակ նստին որ ասանկ ընեն նէ՝ արդեօք դռնփայ նստին մենչեր չըներ Ժողովուրդը։

Խեղճ մարդիկ, իրաւունքը յափըշտակելուդ համարյուղեալ է Ժողովուրդը, դարձուցէք իրեն իւր իրաւունքը և պիտի տեսնէք թէ՝ ինչպէս խաղաղ պիտի կենայ։

Ասոնց աս խօսքը գիտես մենչի կը նմանի ընթերցող. մարդուն մէկը ուրիշի մը ստակը կը յափշտակէ և երբ միւսը իւր ստակը ձեռք բերելու համար կը խառվի, մարդը ամենայն անտարբերութեամբ անդին դարցած կըսէ.

— Տեսէք Ժողովուրդ, ստակը ձեռքէն առի տէյի ասանկ կը պօռայ կոր, արդեօք չառնէի նէ՝ ո՞չչափ պիտի պօռար։

ՊԶՏԻԿ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

— Ո՞ւր բարով խաթուն։

— Լուսաւորիչ եկեղեցին կերթամ կոր, տղաս ըսաւ որ այսօր չատ բազմութիւն պիտի ըլլայ եղեր։

— Գուկին տղադ ո՞ր կողմէն է, աջ կողմէն թէ ձախ կողմէն։

— Առաջ աջ կողմէն էր, բայց հիմայ ձախակողմեան եղաւ։

— Ինչո՞ւ։

— Որովհետեւ աջակողմեան մէկու մը հետ խնամի ըլլալ աչխատեցաւ, աջակողմեանը չուզեց նէ՝ ան ալ դարձաւ ձախակողմեան եղաւ։

— Իմին ալ բարեկամներէս մէկը ձախակողմեանէ մը յոյս ունի, թէ որ այդ յոյսը պարապը ելնէ նէ՝ ձախակողմեաններուն իր ձեռքէն քաշելիքը Աստուած դիտէ։

— Մեր դրացին ալ ձախակողմեաններուն մէկուն քովը դրադրութեան պիտի տայ եղեր իր տղան տէ, անոր համար ձախակողմեան է։

— Է՛հ, երեսփոխանները կարծիքնին իրենց չահուն ծախեն նէ՝ ինչ կըլլայ ազգին վիճակը։

— Հիմակուան պէս կըլլայ։

ԽԱՅԹՈՒԱԾՔ

Կըսվի թէ՝ Քաղ. ժողովը իւր հրաժարականին պատճառները յայտնող տեղեկագիրն Օրագրոյ Խմբագրին կարդալէն ետքը հարցուցեր է.

— Օգսէն Էֆէնտի, ինչպէս կը գտնէք այս տեղեկագիրը։

— Տպե՞լ պիտի տաք։

— Այո՛։

— Ո՞ր տպարանը տպել պիտի տաք։

— Գալաֆեան տպարանը։

— Այս տեղեկագիրը, ըստ իմ կարծեաց, ձեղի նպաստաւոր չէ, այս տեղեկագրով դուք ինքզինքնիդ կը մատնէք։

— Մեր ընկերներէն ոմանք կառաջարկեն որ ձեր տպարանը տպվի, բայց որովհետև կըսէք թէ՝ մեզի նպաստաւոր չէ այդ տեղեկագիրը, մենք ալ չենք տպեր։

— Ներեցէք, խնդիրը կը փոխվի հիմայ. ես նպաստաւոր չէ ըսի նէ՝ Գալաֆեան տպարանը տպվելու մասին ըսի, կաղաչեմ, լսօսքերնիս աղեկ հասկնանք։ Ուսոի՝ թէ որ իմ տպարանս տպվի այս տեղեկագիրը՝ ձեղի նպաստաւոր ըլլալէն զատ ինքզինքնիդ ալ այդ տեղեկագրով մատնած չէք ըլլար։ Ի՞նչ կը կարծէք հապա. տպարանները մեծ ազդեցութիւն ունին տեղեկագիրներու վրայ . . .

* * *

— Մեղու, չկարդացիր այդ տեղեկագիրը։

— Կարդացի ընթերցող։

— Ի՞նչ է պարունակութիւնը։

— Հետևեալը.

« »
« »
« »
« »
« ։ »

* * *

Ձայնաւորական ժողովէն աղէկը չկայ, այս ժողովին մէջ թէ զբօսանք կայ և թէ գործ. ինչու ըսես նէ՝ այս ժողովը թէ կը վիճաբանի և թէ կերդէ։

Եթէ կարծեաց մէջ ներդաշնակութիւն մը չգտնէ՝ ձայնի մէջ կը փընտռէ այդ ներդաշնակութիւնը, որով երդելով կը գործէ, և կամ գործելով կերդէ։

Մեր $\frac{6}{14}$ Քաղ. ժողովը մինչև հիմայ միայն երգեց։

* * *

Անցեալ չաբթու վարժապետական ժողովին մէջ ատենաբանին մէկը լսօսքուղելով այսպէս խօսեցաւ.

— Կը զարմանամ որ Լ. . . էֆէնտին՝ որ անցեալ նստին մէջ աշխատհաբառը դարերու չվուէն յառաջ եկած է կըսէր, այսօր ելեր աշխատհաբառը կը պաշտպանէ։

Այս լսօսքը կը նմանի մէկու մը ըսել թէ՝

— կը զարմանամ որ անցեալ չաբթու այս տղուն համար ամուսնութեան մը արդիւնքն է կըսէիր և հիմայ ելեր այդ տղան կը պաշտպանես կոր։

* * *

— Մանչուկ, սա լեզուն բեր նայինք ի՞նչ կերակուր եփեր էք այսօր։

— Հրամմեցէք։

— (Կոբդալէն ետքը) Աս լեզուն ալ մեր լրագիրներուն կը նմանի, ամեն օր մի և նոյն բաները գրվին կը մէջը։

* * *

Երեսփոխանական ժողովին մէջ երբ ժողովրդեան կողմէ ձայն մը ելնէ՝ ատենապետն իսկոյն զանգակը հնչեցընելով կը յայտարարէ թէ՝ ժողովը պիտի դադրեմ երբ ժողովուրդը հանդարտ չ'կենայ։

Աւիկայ բարի սովորութիւն մ'է. բայց ինչու համար մեծկակ զանգակ մ'ալ ժողովրդեան ձեռքը չեն տար որ ան ալ միևնոյն յայտարարութիւնն ընէ երբ ժողովին մէջ երեսփոխանաց մէկուն կողմէ անկարգութիւն մը պատահի . . .։

* * *

Գաղղիացիք ալ սղայ են, դործերնին Թողած դրօշակի խնդրով կզբաղին։

Ամենն ալ դրեթէ համաձայն են դրօշակ մը ունենալու մասին, բայց տարաձայն են այդ դրօշակին գոյնին մասին։ Ոմանք կարմիր կուզեն եղեր, ոմանք ալ դեղին։

Ինչպես որ կերևի խնդիրը ճաշակի վրայ է. մէկուն ճաշակին ճերմակը կուդայ, միւսին ճաշակին ալ դեղինը, իմին ալ ճաշակս հարցունես նէ՝ ես ալ կըսեմ թէ՝ սևին վրայ ճերմակը աղէկ կը վայելէ, և կառաջարկեմ որ դրօշակին մէկ կողմն ալ իմ ըսածիս պես ըլլայ։

Ո՛վ Գաղղիացիք, այնչափ գոյներու ներկեցիք Գաղղիան որ գոյն չը մնայ և հիմայ գոյն մը չէք կրնար գտնել ձեր դրօշակը ներկելու . . .։

* * *

Բոպերթեան վարժարանին Տնօրէնը՝ աղգային լրագրոյ մէջ յիշեալ վարժարանին վրայօք այս օրերս հրատարակված լուրերը փոխանակ վատերով հերքելու՝ արժան դատեր է եղեր հետաքրքիր աղգայինները վարժարան հրաւիրել որպէս զի ականջովին լսեն թէ՝ ինչ տեսակ քարոզներ կը տրվին եղեր։

Վերապատուելի Տնօրէնը փոխանակ Հայ ժողովուրդը իր ժողովրդանը հրաւիրելու, աւելի աղէկ կընէր եթէ ինք մեր եկեղեցւոյն դար, ու մեր քարոզներն լսելով համոզվէր թէ՝ ինչ տարբերութիւն կայ իւր ժողովարանին և մեր եկեղեցւոյն մէջ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՒՎԻՕ ԲԷԼԼԻՕՅԻ

ԲԱՆՏԻ ԻՄ

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՑ

Կ. Ս. ԻՒՔԻՒՃԵԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ա. յս ընտիր գրքին առաջին տպագրութիւնը սպառած ըլլալով՝ երկրորդ անգամ ի լոյս ընծայուած է Արամեան Տպարանէն ի գին 2 ֆր.

Գ. Ա. Ղ. Տ Ն Ի Ց

ՀԱՒԱՏԱՔՆՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՏՏԵՐԱԶԱՐԳ

Թարգմանութիւն Կ. Ս. Իւթիւճեանի

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ա. ս հռչակաւոր դործոյն առաջին տպագրութիւնը չատոնց սպառած լինելուն համար վերստին ի լոյս ընծայուեցաւ Արամեան տպարանէն, և կը ծախուի մանաւորապէս ի Գրատան Փարիզու Յակոբեան խան թիւ 13, և ի Գրատան Պաղտասար աղայի Սրապեան ի Մերճան Զարչը թիւ 29 և ամեն Գրավաճառաց քով։

Գին Պատկերազարդ կիսակ. 6 ֆրք.
Առանց պատկերի թղթեայ. 4 ֆրք.

ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ

ԼԵԶՈՒԻ

ՅՕՐԻՆԵԱԼ

Ի ՀՈՐԻՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԷ ՆԱՐ-ՊԷՅ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

Գին 1 Ֆրանք 25 սանդ.

Կը ծախուի ի Գրատան Փարիզու, ի Յակոբեան խան թիւ 13, եւ ի Գրատան Պաղտասար աղայի Սրապեան, ի Մէրճան Զարչը թիւ 29, եւ ամեն գրավաճառաց քով։

Այս դասագրքի պակասութիւնն զգալի կը թուէր մեզ. ուստի խնդրեցինք Գեր. Խորէն Եպիսկոպոսէն որ ի վաղուց պատրաստած ու նուաւ դաս տուած ձեռագիրն անգամ մի եւս ալէ անցընելով մեզ յանձնէ զայն ի տպագրութիւն։ Նորին Սրբազնութիւնն ընդունեց մեր առաջարկութիւնը, եւ ի լոյս ընծայեցինք զայն ի մեր հաշիւ։

Աւելորդ կը համարիմ դրուատել այս գիրքը։ Դաստատուբ կարող են փորձով տեսնել եւ յիմնեմանց վկայել թէ նոր սկսող տղայոց համար ձրչալի կարեւոր եւ ընտիր մեթոդ մը ընդունուած է այս գրքուկը եւ ձրեան պիտանի է Պօղոս՝ մանաւանդ գաւառային դպրոցաց համար։ Յուսամք թէ դաստատուց կողմանէ բաջալերուելով՝ սորա ընդարձակագոյնն ալ կրնակը սիմ ի լոյս ընծայել։ Ճ. Ա.

ԽՄԲԱԳԻՐ-ՏՆՕՐԷՆ ՏԷՐ ԼՐԱԳՐՈՅ

Յ. Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆ Յ. Գ. ՍԲՎԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ

Զագմագճըլար փող. Ակոբեան խան Թ. 12